

Regeringens proposition

1978/79: 16

om vissa anställningsfrågor beträffande vårdlärare i gymnasieskolan och kommunal högskoleutbildning m. m.;

beslutad den 2 november 1978.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag till regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

BIRGIT RODHE

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt skolförordningen (1971: 235) finns i gymnasieskolan tjänster som lärare i vårdkunskap och i vissa andra ämnen inom vårdområdet. Tjänsterna är statligt reglerade. I sådana tjänster kan inte inräknas undervisning i arbetsteknik eller annan undervisning med samma syfte som helt är förlagd till annan institution än skolan (inbyggd utbildning).

För den inbyggda utbildningen skall landstingskommunerna, vilka oftast är huvudmän för vårdutbildningen inom gymnasieskolan och den kommunala högskoleutbildningen, tillhandahålla lärare med kommunalt reglerad anställning. I de kommunalt reglerade lärartjänsterna har emellertid i allt större utsträckning lagts in även sådan undervisning som enligt gällande bestämmelser skall fullgöras av lärarna på de statligt reglerade tjänsterna. I propositionen läggs fram förslag som övergångsvis skulle göra det möjligt för innehavare av kommunalt reglerad lärartjänst att inom ramen för tjänsten fullgöra teoretisk undervisning i gymnasieskolan eller den kommunala högskolan.

På vårdområdet föreslås också att betyg i praktikämnen inom gymnasieskolans vårdutbildningar skall ges med något av uttrycken Underkänd eller Godkänd.

I propositionen tas också upp frågan om tjänsteorganisationen för huvudlärare, institutionsföreståndare och tillsynslärare i grundskolan. Förslag läggs om att tills vidare bibehålla tjänsterna som tillsynslärare.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regerings-
sammanträde
1978-11-02

Närvarande: statsministern Ullsten, ordförande, och statsråden Sven Romanus, Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Huss, Rodhe, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, Winther, De Geer, Blix, Cars, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam

Föredragande: statsrådet Rodhe

Proposition om vissa anställningsfrågor beträffande vårdlärare i gymnasieskolan och kommunal högskoleutbildning, m. m.

---

1 Vissa anställningsfrågor beträffande vårdlärare

Enligt skolförordningen (1971: 235) finns i gymnasieskolan tjänster som lärare i vårdkunskap och i vissa andra ämnen inom vårdområdet. Dessa tjänster är statligt reglerade. Enligt högskoleförordningen (1977: 263) skall lärare vid gymnasieskolan fullgöra undervisning inom kommunal högskoleutbildning. I sådana tjänster kan inte inräknas undervisning i arbetsteknik eller annan undervisning med samma syfte som helt är förlagd till annan institution än skolan (inbyggd utbildning).

Vad avser vårdutbildning är oftast landstingskommunerna huvudmän för gymnasieskolan och kommunal högskoleutbildning (inkl. sjuksköterskeutbildning). I allmänhet är också landstingskommunerna huvudmän för de institutioner (sjukhus m. m.) till vilka man förlägger inbyggd utbildning eller klinisk undervisning i gymnasieskolan resp. kommunal högskoleutbildning.

Landstingskommunerna har därför skyldighet att tillhandahålla lärare med kommunalt reglerad anställning för inbyggd utbildning i gymnasieskolan och kommunal högskoleutbildning (inkl. klinisk undervisning i sjuksköterskeutbildning). Vidare gäller att landstingskommunerna skall inrätta kommunala tjänster för teoretisk undervisning i sjuksköterskeutbildningen.

I de kommunalt reglerade lärartjänsterna har i allt större utsträckning lagts in sådan undervisning som enligt skolförordningen och högskole-

förordningen skall fullgöras av lärare med statligt reglerad anställning vid kommunens eller landstingskommunens gymnasieskola. Huvudmännen har därvid rekviderat statsbidrag som om lärarna hade varit anställda som statligt reglerade timplärare för den del av undervisningen som författningen enligt skall fullgöras av lärare vid gymnasieskolan.

Lärarnas riksförbund (LR) har hos utbildningsdepartementet påtalat sistnämnda förhållanden och såsom troligt skäl till skolhuvudmännens handlande angivit bl. a. att på så sätt skapats förutsättningar för en integration av teoretisk och praktisk undervisning. Mot denna bakgrund har LR uttryckt önskemål bl. a. om att skolhuvudmännen i enlighet med gällande bestämmelser förordnar vårdlärarna på statligt reglerade tjänster. LR har dessutom förutsatt att inbyggd utbildning fortsättningsvis skall kunna räknas in i underlaget för statligt reglerad lärartjänst.

Den av LR väckta frågan rörande anställning av vårdlärare för gymnasieskolan och den kommunala högskoleutbildningen har berörts även av skolöverstyrelsen i olika sammanhang. Det som komplicerar frågan är enligt min mening dels hur man inom ramen för skolförordningens bestämmelser skall kunna tillgodose behovet av integration av teori och praktik, dels hur man organisatoriskt skall kunna åstadkomma en ändamålsenlig tjänstefördelning.

Jag är inte beredd att nu föreslå sådana ändringar i bestämmelserna att den inbyggda utbildningen får inräknas i lärartjänst vid gymnasieskolan. Jag vill i detta sammanhang erinra om att inbyggd utbildning förekommer även utanför vårdsektorn. Eventuella förändringar gällande denna form av utbildning skulle alltså beröra flera studievägar i gymnasieskolan.

Jag vill också erinra om att inbyggd utbildning förekommer även inom kommunal högskoleutbildning. Planeringen och genomförandet av vårdpraktiken är oftast samordnad mellan gymnasieskolan och den kommunala högskoleutbildningen. Eventuella förändringar gällande inbyggd utbildning skulle alltså beröra även utbildningsvägar i högskolan.

I det regelsystem som gäller för inbyggd utbildning ingår även bestämmelser om statsbidrag. Några mer genomgripande förändringar vad gäller lärare för inbyggd utbildning kan inte göras utan att statsbidragsbestämmelserna ändras. Sådana ändringar i reglerna för inbyggd utbildning skulle dessutom medföra ökade kostnader för staten. Därtill kommer att frågor som berör inbyggd utbildning behandlas av ett flertal utredningar däribland gymnasieutredningen (U 1976: 10), lärartjänstutredningen (U 1977: 04) och utredningen (U 1977: 06) om vissa vårdutbildningar inom högskolan (VÅRD 77).

Inte heller i övrigt finner jag skäl att nu föreslå några mer genomgripande förändringar vad gäller tjänsteorganisatoriska bestämmelser för gymnasieskolan och kommunal högskoleutbildning. Det är därför

självfallet viktigt att huvudmännen i möjligaste mån anpassar tjänsteorganisationen inom vårdutbildningsområdet efter gällande regler.

Jag har emellertid viss förståelse för de praktiska lösningar som skolhuvudmännen har tillgripit, även om de inte har stöd i gällande bestämmelser.

För att inte rasera en praktiskt fungerande utbildningsordning bör det därför vara möjligt att göra vissa mindre ändringar i bestämmelserna i syfte att provisoriskt anpassa dessa till verkligheten. Det bör således vara möjligt för den som innehar en kommunalt reglerad lärartjänst inom vårdområdet att inom ramen för tjänsten fullgöra även sådan teoretisk undervisning i vårdämnena, som avses i skolförordningen eller högskoleförordningen. Statsbidrag till kostnaderna för denna tjänstgöring bör därvid utgå som om läraren varit anställd som timlärare enligt statliga bestämmelser. Sistnämnda anordning kommer inte att föranleda ökade utgifter för staten. De nya reglerna bör införas fr. o. m. den 1 juli 1979.

Det bör ankomma på regeringen att utfärda närmare föreskrifter om tjänstgöring för lärare inom inbyggd utbildning och om statsbidrag till kostnaderna härför enligt de riktlinjer jag i det föregående har angivit.

2 Betygsättning i praktik i gymnasieskolans vårdutbildningar

Jag vill i detta sammanhang också ta upp frågan om ändrad betygsättning i praktik i gymnasieskolans vårdutbildningar.

Riksdagen beslöt med anledning av proposition 1970: 159 (SU 222, rskr 437) att betyg i gymnasieskolan skall ges i en femgradig numerisk skala i alla ämnen där betyg skall sättas.

1973 års betygsutredning, vars betänkande (SOU 1977: 9) remissbehandlats och för närvarande bereds inom departementet, förordar en samfällad lösning för utbildningar på olika nivåer inom vårdområdet med likartade bedömningsproblem.

För de utbildningar som vid tidpunkten för ovan nämnda riksdagsbeslut tillhörde gymnasieskolan men vilka fr. o. m. den 1 juli 1977 tillhör kommunal högskoleutbildning, sektorn för vårddyrken, har universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) och skolöverstyrelsen (SÖ) i samråd föreskrivit att som betyg skall något av uttrycken Underkänd eller Godkänd användas.

SÖ har i en skrivelse till regeringen den 8 mars 1978 hemställt att fr. o. m. höstterminen 1978 samma uttryck skall användas vid betygsättning i praktikämnen inom gymnasieskolans vårdutbildningar. Vidare anser SÖ att man inte bör avvakta riksdagens beslut med anledning av 1973 års betygsutrednings betänkande utan föreslår en sär lösning.

Jag delar SÖ:s uppfattning att det inte är rimligt att elever som full-

gör sin praktiska utbildning vid samma sjukhusavdelning, daghem etc. skall bedömas enligt olika betygssystem.

De svårigheter att gradera elevernas prestationer under vårdpraktiken som anförts för högskoleutbildningen gäller även inom gymnasieskolan. Så är t. ex. handledarens erfarenheter begränsade till ett fåtal elever, vilka dessutom ofta befinner sig på olika nivåer i utbildningar med olika utbildningsmål.

Jag anser det viktigt att utbildningen leder fram till ett godtagbart yrkeskunnande. De elever som inte fullgör praktiken på ett tillfredsställande sätt bör därför vägledas till utbildning som vederbörande bedöms kunna fullfölja med godkänt resultat. För elever som trots otillfredsställande praktikresultat väljer att fullfölja utbildningen bör då betyget Underkänd komma till användning.

Det ankommer på SÖ och UHÄ att i samråd utfärda erforderliga föreskrifter.

3 Tjänsteorganisationen för huvudlärare, institutionsföreståndare och tillsynslärare

Jag vill här också ta upp frågan om tjänsteorganisationen för huvudlärare, institutionsföreståndare och tillsynslärare i grundskolan. Enligt de i propositionen om skolans inre arbete m. m. förordade riktlinjerna beträffande skolledare och annan personal samt personalfrågor i övrigt, vilka godkänts av riksdagen, skall nämnda tjänsteorganisation upphöra (prop. 1975/76: 39, UbU 30, rskr 367). Ursprungligen avsågs att ett nytt system skulle införas fr. o. m. budgetåret 1978/79 samtidigt som ett nytt statsbidragssystem trädde i kraft. Riksdagen förutsatte därvid att förändringar i rådande förhållanden skulle göras i nära samråd med personalorganisationerna.

Efter kontakter med representanter för personalorganisationerna samt med hänsyn dels till pågående arbete med utformningen av ett nytt statsbidragssystem för grundskolan, dels förhandlingar rörande lärarnas arbetstider m. m. bedömde min företrädare emellertid under våren 1978 att den nya ordningen inte kunde införas redan fr. o. m. budgetåret 1978/79. Ett bidragande skäl till detta ställningstagande var ett behov att ytterligare överväga frågan om den framtida tillsynsläroorganisationen. Under redovisningsåret 1978/79 kommer sålunda hittills gällande regler rörande huvudlärare, institutionsföreståndare och tillsynslärare att gälla i stort sett oförändrade. Jag vill emellertid nu anmäla för riksdagen att min avsikt är att inför redovisningsåret 1979/80 föreslå regeringen att besluta om införandet av det nya systemet. Jag förutsätter härvid att erforderliga avtal kan träffas i sådan tid att övergången till en ny ordning kan ske den 1 juli 1979.

De nya statsbidragsreglerna möjliggör också — med smärre ändringar — att de medel som i dag är disponibla för här ifrågavarande funktioner i skolan även i fortsättningen kommer att finnas tillgängliga för ändamålet. Denna fråga är för övrigt berörd även i årets löneavtal. Det finns nu goda förutsättningar att skapa ett system som möjliggör en smidig och rationell anpassning och utveckling av de pedagogiska samordnings- och ledningsuppgifter som enligt skolförordningen skall fullgöras vid de enskilda skolenheterna.

Vad gäller tillsynsläraryrket har mina överväganden lett fram till att denna organisation tills vidare bör bibehållas.

Tillsynslärarna är enligt gällande skolförordning betecknade som biträdande skolledare och som sådana fullgör de i huvudsak administrativa ledningsuppgifter. Bland uppgifterna enligt skolförordningen ingår att ha tillsyn över skolanläggningen och ordningen vid denna, att vara förman för ekonomipersonalen samt att biträda vid ordnandet av föräldramöten, studieutflykter, skolavslutningar och dylikt. Tillsynslärare kan också ges beslutsrätt i ärenden som skolstyrelsen bestämmer och vara föredragande vid sammanträde med skolstyrelsen. Tillsynslärares närmare åligganden regleras i särskild instruktion som skolstyrelsen fastställer med ledning av en av skolöverstyrelsen utfärdad normalinstruktion.

Vid många skolor som inte samtidigt är rektorsskolor är tillsynsläraren rektors ersättare. Denna skolledarfunktion är enligt min mening mycket betydelsefull.

Jag ser alltså tillsynslärarna som en värdefull skolledarresurs. Känt är också att de senare årens utveckling har ställt allt större krav på skolledningen. För att möta dessa krav har i samband med reformeringen av skolans inre arbete vidtagits åtgärder för att förstärka skolledningen i grundskolan. Enligt min mening skulle det rimma illa med dessa strävanden att nu avveckla tillsynsläraryrket. Jag föreslår sålunda att denna organisation tills vidare bibehålls. Jag avser att senare föreslå regeringen att föranstalta om en översyn av de föreskrifter som reglerar tillsynslärares verksamhet. Även denna fråga kommer att behandlas i nära samråd med personalorganisationerna.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag efter samråd med statsrådet Wikström i vårdutbildningsfrågorna att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna de riktlinjer i fråga om tjänstgöring för vissa lärare inom vårdutbildningen samt de grunder för statsbidrag till kostnader för denna anordning som jag förordat,

2. godkänna vad jag har förordat angående betyg i praktik inom gymnasieskolans vårdutbildningar
3. godkänna att tillsynsläroorganisationen inom grundskolan bibehålls tills vidare.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

Regeringens skrivelse

1978/79:17

med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1977;

beslutad den 7 september 1978.

Regeringen överlämnar till riksdagen enligt bifogade utdrag av regeringsprotokoll redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1977.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN SÖDER

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1978-09-07**Närvarande:**

Statsminister Fälldin, statsråden Ullsten, Romanus, Gustavsson, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Krönmark, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo.

Föredragande: statsrådet Söder**Skrivelse till riksdagen med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1977**

I resolution 319 (1966) om förbindelserna med de nationella parlamenten uppmanar Europarådets rådgivande församling regeringarna att årligen lägga fram en rapport om verksamheten i Europarådets ministerkommitté inför sina parlament. Regeringen har lämnat riksdagen sådana redogörelser för åren 1967–1976 (skr. 1968:23, skr. 1969:27, skr. 1970:39, skr. 1971:119, skr. 1972:107, skr. 1973:161, skr. 1974:131, skr. 1975/76:8, skr. 1975/76:141, skr. 1977/78:6). En redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1977 har utarbetats inom utrikesdepartementet i samråd med övriga berörda departement. Redogörelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som bilaga.

Jag hemställer att regeringen till riksdagen överlämnar den inom utrikesdepartementet upprättade redogörelsen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1977.

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1977

I. Ministerkommittémöten

1. 59:e ministerkommittémötet

Det 59:e ministerkommittémötet skulle normalt ha ägt rum kring månadsskiftet november-december 1976. Det sköts emellertid upp till den 27 januari 1977 i anslutning till att den nya europarådsbyggnaden "Palais de l'Europe" skulle invigas den 28 januari. På förmiddagen innan den officiella invigningen ägde rum hölls det årligen återkommande kollokviet mellan ministerkommittén och medlemmar ur den parlamentariska församlingen. Huvudtemat för denna diskussion var uppföljningen av slutakten från konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (ESK).

Vid ministerkommittémötet leddes Sveriges delegation av utrikesminister Karin Söder. På svensk sida deltog även Sveriges ständiga ombud hos Europarådet, ambassadör Bengt Åkerrén, kabinettssekreterare Sverker Åström, departementsrådet Knut Thyberg, riksdagsman Pär Granstedt, departementssekreterare Staffan Wrigstad samt biträdande ombudet hos Europarådet, departementssekreterare Mats Åberg.

Ordförande vid mötet var den grekiske utrikesministern Dimitri Bitsios.

De viktigaste punkterna på dagordningen utgjordes av en genomgång av framstegen inom europeiskt samarbete, läget beträffande uppföljningen av ESK:s slutakt samt utvecklingslinjer vid FN:s senaste generalförsamling. Vidare berördes diplomatkonferensen om krigets lagar, Europarådets budget samt proceduren för sekretariatspersonalens löneförhandlingar.

a) Utvecklingen av det europeiska samarbetet

Diskussionen på denna punkt inleddes av ordföranden i EG:s ministerråd, Storbritanniens utrikesminister Anthony Crosland. Efter att ha lämnat en rapport om de nios politiska samarbete, framhöll han värdet av Europarådet som "oundgänglig faktor för samarbete i Europa". Det utgör, sade Crosland, ett forum för regelbundna och fruktbara kontakter mellan EG-medlemmarna och andra västeuropeiska demokratier, särskilt i fråga om politiska meningsutbyten på minister- och ambassadörsnivå.

Utrikesminister Karin Söder talade i egenskap av ordförande i EFTA:s ministerråd och uttryckte sin tillfredsställelse över att det från och med den 1 juli 1977 inte längre skulle existera tullar på industrivaror mellan EG och EFTA. Vidare berörde hon det EFTA-toppmöte som planerades äga rum i maj. I anslutning till EFTA-inlägget underströk fru Söder, nu som svensk utrikesminister, det nödvändiga i att Europas högindustrialiserade länder solidariskt samarbetar för att söka komma tillrätta med de två sammanhängande problemen inflation och arbetslöshet "eller riktigare uttryckt – hotet mot våra medborgares grundläggande rättighet till arbete".

Europarådets generalsekreterare, Georg Kahn-Ackermann, framhöll att Europarådet i ännu högre grad skulle kunna bidra till att närma medlemsstaterna till varandra om regeringarna fortsatte att utnyttja denna organisations möjligheter.

Ministrarna konstaterade med tillfredsställelse att det samarbete mellan de europeiska demokratierna, som bygger på verklig solidaritet och som har omsorgen om mänskliga rättigheter som en ytterst viktig beståndsdel, fortsätter att utvecklas på ett hoppningivande sätt.

b) Uppföljningen av ESK:s slutakt

Efter inledningsanföranden av ministerkommitténs ordförande samt ordföranden i EG:s ministerråd utbytte ministrarna åsikter angående uppföljningen av ESK:s slutakt. Inom ramen för en bedömning av utvecklingen sedan deras senaste möte i maj 1976 noterade de att slutakten i vissa avseenden icke hade följts upp i tillfredsställande utsträckning.

Kommittén underströk ånyo att alla delar av ESK:s slutakt har lika vikt och framhöll att graden av dess förverkligande skulle bli huvudämnet för diskussionerna vid uppföljningsmötet i Belgrad och utgöra ett prov på viljan i de berörda länderna att åstadkomma en verklig avspänning. Ministrarna betonade behovet att intensifiera åsiktsutbytet mellan regeringarna i Europarådets medlemsstater och kom överens om att fortsätta diskussionerna vid sitt följande möte.

c) Förenta Nationerna

Förbundsrepubliken Tysklands utrikesminister, Hans-Dietrich Genscher, som föreslagit denna dagordningspunkt, öppnade diskussionen kring FN:s senaste generalförsamling (den 31:a) och framhöll att det – med den breda, grundläggande intresse- och värdegemenskapen mellan de europeiska demokratierna som bakgrund – var viktigt för Europarådets medlemsstater att dryfta arbetet i detta världsomfattande politiska forum.

Efter en genomgång av urskiljbara utvecklingslinjer i New York beslöt ministrarna att fortsätta åsiktsutbytet mellan sina regeringar angående sådana punkter på FN:s dagordning som är av särskilt intresse för Europas demokratiska länder. De uppdrog åt sina ställföreträdare att inför den 32:a generalförsamlingen ta upp lämpliga frågor – mänskliga rättigheter, allmänjuridiska spörsmål etc. – till gemensam behandling med bistånd av experter från hemmaadministrationerna.

d) Övriga frågor

Den schweiziske utrikesministern och tillika ordföranden vid *diplomatkonferensen om krigets lagar*, Pierre Graber, informerade om hur långt arbetet fortskridit inför konferensens fjärde och sista session. Han bad sina kolleger att utnyttja sitt inflytande för att säkra ett positivt konferensresultat.

Italiens utrikesminister, Arnaldo Forlani, uttalade betänkligheter inför *Europarådets växande budget*. Efter en kort diskussion enades ministrarna om att instruera organisationens budgetkommitté att föreslå lämpliga åtgärder för att begränsa Europarådets administrativa kostnader.

Den holländska delegationen föreslog slutligen genom sin t. f. delegationschef, statssekreterare Brinkhorst, att ställföreträdarna skulle överväga förbättringar i *proceduren för sekretariatspersonalens löneförhandlingar* eftersom den f. n. föreföll otillfredsställande och t. o. m. hade resulterat i strejker eller hot om sådana.

2. 60:e ministerkommittémötet

Det följande ministermötet ägde rum redan tre månader efter det 59:e, den 27 april 1977, i Strasbourg. Utöver delegationschefen, utrikesminister Karin Söder, bestod den svenska delegationen av Sveriges ständiga ombud hos Europarådet, ambassadör Bengt Åkerrén, kabinettssekreterare Sverker Åström, departementssekreterare Staffan Wrigstad samt biträdande ombudet hos Europarådet, departementssekreterare Mats Åberg.

Irlands utrikesminister, Garret Fitzgerald, fungerade som mötesordförande.

Förutom den ständigt återkommande dagordningspunkten "utvecklingen av det europeiska samarbetet" ägnades mötet huvudsakligen åt uppföljningen av ESK:s slutakt. Bland övriga frågor som diskuterades kan nämnas Spanien, migrerande arbetare samt problem som sammanhänger med illegal handel och distribution av narkotika.

a) Utvecklingen av det europeiska samarbetet

Även vid detta ministerkommittémöte avgav utrikesminister Söder en rapport på EFTA-ländernas vägnar. I anslutning härtill underströk hon hur nödvändigt internationellt samarbete är för att komma tillrätta med de osedvanligt långvariga och komplicerade ekonomiska problemen.

Hon beskrev också den svenska regeringens syn på diskussionerna i Europarådets ministerkommitté om politiska frågor av gemensamt intresse, särskilt ESK och FN: "Utbytet av åsikter och erfarenheter är värdefullt. Vi får själva ett bättre underlag för våra överväganden och vi kan föra fram våra egna synpunkter och åsikter. Det är självklart att debatterna aldrig kan ha till mål att utarbeta för medlemsstaterna gemensamma ståndpunkter".

b) Uppföljningen av konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (ESK)

Den brittiske statssekreteraren Frank Judd inledde såsom representant för EG:s ministerråd diskussionen med en bedömning av den aktuella situationen inför det förestående uppföljningsmötet i Belgrad. Utrikesminister Söder informerade om att Sverige avsåg föreslå aktivering av arbetet på de s. k. förtroendeskapande åtgärderna, dvs. föránmälningar av manövrer, inbjudningar till observatörer att delta i dem etc.

Ministrarna var eniga i bedömningen att Belgrad-mötet skulle ses som en första station i uppföljningsarbetet efter Helsingfors-konferensen. De framhöll vidare att avspänningsprocessen inte borde störas men underströk också att man av hänsyn till slutaktens integritet måste kräva en noggrann genomgång i Belgrad av hur de olika staterna uppfyllt dokumentets samtliga delar.

Kommittén kom avslutningsvis överens om att fortsätta diskussionen mellan europarådsstaterna före, under och efter Belgrad-mötet.

c) Övriga frågor

Det första diskussionsämnet under övriga frågor var *situationen i Spanien*. Kommitténs ordförande lämnade en rapport från sitt nyligen genomförda officiella besök i Madrid. Ministrarna hälsade utvecklingen med demokrati i Spanien med tillfredsställelse och sade sig se fram mot det tillfälle då landet kunde inta sin plats i Europarådet.

På förslag av Portugal berördes därefter läget beträffande arbetet på *den europeiska konventionen om migrerande arbetstagares rättsställning*. Portugal, Italien, Turkiet m. fl. utvandringsländer pläderade med starkt stöd av Sverige för att arbetet skyndsamt skulle slutföras och konventionen öppnas för undertecknande. I detta sammanhang kunde utrikesminister Söder meddela att Sverige beslutat bli medlem i Europarådets fond för bosättning och regional utveckling.

Den norska delegationen underströk i ett inlägg behovet av gemensamma åtgärder på det internationella planet för att komma tillrätta med *problemen som sammanhänger med illegal handel och distribution av narkotika*.

3. 61:a ministerkommittémötet

Det tredje ministerkommittémötet under 1977 – det 61:a sedan Europarådet grundades – hölls i Strasbourg den 24 november 1977 under ordförandeskap av Italiens utrikesminister Arnaldo Forlani. Den svenska delegationen leddes av utrikesminister Karin Söder och bestod i övrigt av Sveriges ständiga ombud hos Europarådet, ambassadör Bengt Åkerrén, chefen för utrikesdepartementets politiska avdelning, ambassadör Knut Thyberg, departementssekreterare Staffan Wrigstad samt biträdande ombudet hos Europarådet, departementssekreterare Mats Åberg.

Det traditionellt förekommande diskussionsämnet "utvecklingen av det europeiska samarbetet" kompletterades av ytterligare tre huvudpunkter på dagordningen, nämligen ESK:s uppföljningsmöte i Belgrad, FN samt Liechtenstein. Mötet inleddes emellertid med att kommittén hälsade Spanien välkommen som Europarådets tjugonde medlemsstat.

a) Spaniens inträde i Europarådet

Proceduren för Spaniens inträde i Europarådet hade påskyndats tidigare under hösten. Med utgångspunkt från en vädjan om att Spanien skulle beredas plats i organisationen så snart som möjligt från samtliga partier i det spanska parlamentet, cortes, beslöt Europarådets parlamentariska församling att inte invänta den begäran om yttrande, som ministerkommittén enligt dess resolution (51)30 brukar rikta till församlingen beträffande nya medlemsstater. I det uttalande som församlingen antog den 12 oktober hette det istället att den "rekommenderade ministerkommittén att utan dröjsmål inbjuda Spanien att bli medlem av Europarådet".

Ministerkommittén accepterade enhälligt detta förfarande när den sammanträdde på ställföreträdarnivå den 17–21 oktober och uppdrog åt generalsekreteraren att framföra inbjudan till den spanska regeringen att bli medlem i Europarådet.

Kort före ministerkommittémötets början den 24 november deponerade utrikesminister Marcelino Oreja Spaniens anslutningsinstrument hos Europarådets generalsekreterare och undertecknade den Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter samt tilläggsprotokollen 3 och 5.

b) Utvecklingen av det europeiska samarbetet

Ministerkommittén tog del av redogörelser för verksamheten inom EG, EFTA och Europarådet. I diskussionen deltog även EG-kommissionens ordförande, Roy Jenkins. Ministrarna uttalade sin tillfredsställelse över

det faktum att EG som organisation den 22 november 1977 för första gången anslutit sig till en Europarådskonvention.

Mot bakgrund av invandrarfrågornas växande betydelse i Europa föreslog utrikesminister Söder att en konferens med Europarådsstaternas invandrarministrar skulle sammankallas.

I ett belgiskt inlägg föreslogs ytterligare aktivitet från Europarådets sida beträffande mänskliga rättigheter och tortyr i världen liksom det ökande våldet i Europa. Kommittén uppdrog åt ställföreträdarna att närmare studera dessa frågor.

c) ESK:s uppföljningsmöte i Belgrad

Ministrarna gick igenom det aktuella läget vid Belgradkonferensen och konstaterade att det var viktigt att få till stånd ytterligare uppföljningsmöten efter Belgrad.

d) Förenta Nationerna

I diskussionen om aktuella FN-frågor utvecklade Karin Söder de tankar som ligger bakom det svenska engagemanget kring problemen i södra Afrika och vädjade om Europarådsstaternas stöd för det svenska initiativet om stopp för nyinvesteringar i Sydafrika.

e) Liechtenstein

En kort diskussion angående den intressemarkering som Liechtensteins regering gjort om medlemskap i Europarådet ledde till att ministrarna dels med tillfredsställelse noterade det visade intresset, dels uppdrog åt ställföreträdarna att vidare studera frågan i positiv anda.

4. Ställföreträdarkommittén

Ministerkommittén har i princip delegerat sin beslutanderätt till ställföreträdarkommittén. Medlemsregeringarna representeras här av sina ständiga ombud hos Europarådet. Under hela 1977 har posten som ständigt ombud för Sverige innehaft av ambassadör Bengt Åkerrén. Ställföreträdarkommittén antog under året ett mötesprogram, som innebär att medlemsstaterna vid vissa sessioner företräds av de biträdande ständiga ombuden. Vid dessa möten har departementssekreterare Mats Åberg varit svensk delegat.

Under 1977 höll ställföreträdarkommittén på båda nivåerna sammanlagt 17 möten om två till tio dagar. Vid somliga av sessionerna biträdde de ständiga ombuden av experter från huvudstäderna. Så var fallet när kommittén diskuterade frågor rörande ESK, FN och migrerande arbetare.

5. Administrativa frågor

a) Europarådets budget

Europarådets budget för år 1977 uppgick till cirka 134.700.000 FF. Sveriges andel härav, 3,93 procent, var 5.116.770 FF. Sveriges totala bidrag till Europarådet för 1977 var 5.814.000 FF. Denna summa inkluderade bl. a. bidrag till budgeten för den europeiska farmakopén samt för amortering på byggnadslånet för den nya Europarådsbyggnaden. Härutöver tillkom bi-

drag till Europeiska ungdomsfonden om 146.125 FF. Till Europarådets fond för bosättning och regional utveckling erlades 70.000 US dollar såsom den första av fyra årliga kapitalteckningar och 17.366 FF i administrativa kostnader.

I december 1977 fastställdes Europarådets budget för 1978 till 157.098.350 FF. Sveriges andel, som i och med Spaniens inträde i organisationen räknades om till 3,54 procent, är 5.318.000 FF. Sveriges totala bidrag för 1978 blir ungefär 6.646.000 FF. Dessutom skall Sverige erlägga 158.000 FF till ungdomsfonden och 70.000 US dollar plus c:a 32.000 FF till fonden för bosättning och regional utveckling.

b) Omorganisationen av Europarådets kommittéstruktur och arbetsformer

Den översyn av Europarådets struktur och arbetsformer som inleddes år 1975 resulterade under 1976 och 1977 i dels en första medelfristig verksamhetsplan dels en ny kommittéstruktur. Som framgick av redogörelsen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1976 (skr. 1977/78: 6) skall i fortsättningen endast fem typer av kommittéer förekomma: huvudkommittéer, särskilda expertkommittéer, expertkommittéer, reducerade expertkommittéer samt arbetsgrupper.

Arbetet på att genomföra omstruktureringen har pågått under 1977. Ställföreträdarkommittén har fattat beslut om att ersätta tidigare expertkommittéer med huvudkommittéer på de flesta av verksamhetsplanens åtta sektorer. För översiktlighetens skull skall dessa anges nedan med såväl svensk som engelsk beteckning samt den franska bokstavsförkortning som genomgående används av sekretariatet:

1. Mänskliga rättigheter

Huvudkommittén för mänskliga rättigheter – Steering Committee for Human Rights (CDDH)

2. Sociala och socio-ekonomiska frågor

Huvudkommittén för sociala frågor – Steering Committee for Social Affairs (CDAS)

Huvudkommittén för social trygghet – Steering Committee for Social Security (CDSS)

Särskilde representantens för flykting- och överbefolkningsfrågor rådgivande kommitté (fungerar i realiteten som en huvudkommitté) – Special Representative's Advisory Committee (CAHRS)

3. Utbildning, kultur och sport

Rådet för kultursamarbete (kulturstyrelsen) – Council for Cultural Cooperation (CDCC)

Kommittén för utveckling av sport – Committee for the Development of Sport (CDDS)

4. Ungdomsfrågor

–

5. Hälsovård

Europeiska hälsovårdskommittén – European Public Health Committee (CDSP)

6. Miljö- och regionala planeringsfrågor

Europeiska naturvårds- och naturresurskommittén – European Committee for the Conservation of Nature and Natural Resources (CDSN)

Huvudkommittén för regional planering och byggnadsvård – Steering Committee for Regional Planning and the Architectural Heritage (CDAT)

7. Regionala och kommunala frågor

Huvudkommittén för regionala och kommunala frågor – Steering Committee for Regional and Municipal Matters (CDRM)

8. Rättsfrågor

Europeiska kommittén för juridiskt samarbete – European Committee on Legal Cooperation (CDCJ)

Europeiska kommittén för brottslighetsfrågor – European Committee on Crime Problems (CDPC)

II. Verksamheten inom organisationens åtta huvudsektorer

1. Mänskliga rättigheter

Arbetet inom denna sektor har bedrivits i Huvudkommittén för mänskliga rättigheter samt i tre expertkommittéer.

I huvudkommittén fortsatte tidigare inledda diskussioner bl. a. om förbättringar i rättshjälpssystemet vid förfarande inför kommissionen och domstolen för mänskliga rättigheter, om röstproceduren i Europarådets ministerkommitté vid granskningen av rapporter från kommissionen samt om konventionsutkasterna rörande utländska korrespondenters ställning respektive bestraffning av mened m. m. inför den europeiska kommissionen, domstolen och ministerkommittén. I fråga om enskilds ställning vid den europeiska domstolen beslöt kommittén att närmare studera en av domstolen framförd åsikt att enskild sökande bör ha rätt att under vissa omständigheter hänskjuta mål till domstolen.

Huvudkommittén uppmärksammade också den verksamhet beträffande mänskliga rättigheter som pågår inom EG och fann det angeläget att utvecklingen där ej leder till ett system som minskar Europarådsinstitutionernas betydelse. Det konstaterades att några möjligheter f. n. ej förelåg till direkt samarbete mellan Europarådet och EG på detta område.

Huvudkommittén tog vidare kännedom om planer på att anordna ett kollokvium rörande mänskliga rättigheter i Aten i september eller oktober 1978.

Den expertkommitté som har i uppdrag att bl. a. studera frågan om överklagande till den europeiska domstolen av beslut av kommissionen för mänskliga rättigheter innebärande avvisning av ansökningar avrådade från att införa en sådan möjlighet till överklagande. Vidare väcktes inom kommittén frågan om omprövning av beslut som fattats av kommissionen med liten majoritet.

Kommittén ansåg det inte önskvärt att ge domstolen behörighet att lämna förhandsutlåtanden på begäran av kommissionen. Även tanken på dylik behörighet med avseende på mål och ärenden, som behandlas av nationella domstolar, vann föga anslutning inom kommittén.

Den andra expertkommittén har fortsatt sin genomgång av och jämförelse mellan den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter och

motsvarande FN-instrument. Kommittén rekommenderade att den europeiska konventionen kompletteras med vissa rättigheter, vilka bör innefattas i ett protokoll till konventionen. Förslag till sådant protokoll skall utarbetas.

Den tredje expertkommittén, som behandlar frågor om information och undervisning rörande mänskliga rättigheter, antog ett antal förslag. Dessa avser bland annat utarbetande av en för allmänheten avsedd broschyr om den europeiska konventionen samt inrättande av stipendier för studier och forskning rörande mänskliga rättigheter och av ett europeiskt pris för mänskliga rättigheter.

De tre expertkommittéerna fortsätter sin verksamhet under 1978.

2. Sociala och socio-ekonomiska frågor

a) Social trygghet

Konventioner som öppnats för undertecknande eller trätt i kraft.

Den konvention om migrerande arbetstagares sociala trygghet (nr 78), som utarbetats inom Europarådets ram och öppnats för undertecknande 1972, trädde i kraft den 1 mars 1977 sedan tre stater – Luxemburg, Nederländerna och Turkiet – ratificerat den. Konventionen, som är en motsvarighet till EG:s förordning om social trygghet för migrerande arbetstagare och i sina huvuddrag bygger på denna, innebär ett försök att på multilateral grund lösa de samordningsproblem som uppstår i synnerhet på pensionsområdet när en person har arbetat också i andra länder än hemlandet. Konventionen innehåller bestämmelser för alla grenar av den sociala tryggheten, men förutsätter i åtskilliga hänseenden en utfyllande reglering genom bilaterala konventioner. Till konventionen ansluter en överenskommelse med tillämpningsbestämmelser. Nordiska socialkonventionsutskottet har i uppdrag att utreda de nordiska ländernas möjligheter att ansluta sig till konventionen.

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Huvudkommittén för social trygghet överlämnade under året till ministerkommittén en studie över de ekonomiska konsekvenser för socialförsäkringssystemet som de demografiska förändringarna i medlemsländerna innebär, särskilt det faktum att andelen äldre ökat. I studien ställs dessa förändringar också i relation till de sänkningar av den allmänna pensionsåldern som samtidigt genomförs i olika länder. Ministerkommittén har beslutat ställa studien till medlemsländernas regeringars förfogande.

En särskilt tillsatt expertkommitté under huvudkommittén, förstärkt med ledamöter utsedda av huvudkommittén för sociala frågor, arbetade med att utforma förslag till ett europarådsinstrument avseende frågor i samband med arbetslöshet. Uppgiften, som tillkommit mot bakgrunden av de senaste årens kraftigt tilltagande arbetslöshet, går ut på att tillskapa nya minimistandardnormer för ersättning vid arbetslöshet. Man vill emellertid samtidigt fastslå att det inte är tillfylles: att betala ut ersättning till arbetslösa. Det fordras också insatser för de arbetslösa i form av arbetsförmedling, yrkesutbildning, rehabilitering etc. Sverige har som bekant kommit långt på detta område, och de svenska erfarenheterna uppmärksammas i kommittéarbetet.

I en annan expertkommitté fortsatte studierna av möjligheter att åstadkomma en snabbare handläggning av pensionsärenden som berör flera län-

ders myndigheter. En tredje expertkommitté arbetade med förslag till för-
enklingar i förfarandet när en person som tillfälligt vistas i ett annat land än
sitt eget blir sjuk och behöver vård. På initiativ av huvudkommittén för ut-
veckling av sport tog huvudkommittén för social trygghet vidare upp frå-
gan om socialförsäkringsskyddet för idrottsmän – såväl amatörer som pro-
fessionella – där situationen skiljer sig väsentligt mellan olika länder.

På förslag av Belgien har ministerkommittén beslutat att en socialförsäk-
ringsministerkonferens skall hållas i Strasbourg den 6–7 mars 1979. Hu-
vudkommittén för social trygghet har fått i uppdrag att förbereda konferen-
sen. Dess temata kommer att bli dels kostnadsutveckling och förmåner vid
sjukdom, dels finansieringen av socialförsäkringen i stort.

Liksom tidigare år deltog huvudkommittén i den årliga granskningen av
rapporter rörande tillämpningen av den europeiska socialförsäkringsbal-
ken jämte protokoll, till vilka instrument bl. a. Sverige är anslutet (jfr prop.
1965: 115). På grundval av förslag från kommittén antar ministerkommittén
årligen resolutioner om de anslutna ländernas iakttagande av balkens be-
stämmelser. Årets granskning gav upphov till erinringar i olika detaljfrågor
mot några länder. Mot Sveriges tillämpning av instrumenten riktades så-
som tidigare år ingen anmärkning. Arbetet på en revision av balken fortsät-
ter inom kommittén.

b) Arbetsmarknadsfrågor

Resolutioner som antagits av ministerkommittén

Ministerkommittén antog i januari 1977 en resolution (77) 1 om kvinnors
sysselsättning. I resolutionen rekommenderas medlemsstaternas regering-
ar att vidta en rad åtgärder för att undanröja diskriminering av kvinnor och
stärka deras ställning inom arbetslivets område. Åtgärderna avser utbild-
ning, förbättringar i fråga om tillträde till arbete och i fråga om arbetsför-
hållanden samt lika lön. Den innehåller också rekommendationer om åtgärder
avsedda att göra det möjligt för föräldrar att förena yrkesverksamhet
med familjeansvar.

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Huvudkommittén för sociala frågor har under året beslutat begära hos
ministerkommittén att en expertgrupp skall tillsättas för att studera pro-
blem som uppkommit för äldre arbetstagare till följd av ekonomiska och
teknologiska förändringar. Kommittén har också genomfört sin första
granskning av tillämpningen av den europeiska avtalsoverenskommelsen
hos de tre första avtalsslutande parterna. Sverige har inte tillträtt överens-
kommelsen.

c) Social omvårdnad m. m.

Resolutioner som antagits av ministerkommittén

Ministerkommittén antog 1977 tre resolutioner med anknytning till soci-
al omvårdnad:

(77) 33 rörande placering av barn

(77) 34 om förberedelse för pensionering

(77) 37 om social hemhjälp

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Vid vårens sammanträde med huvudkommittén för sociala frågor, vilket

på den grekiska regeringens inbjudan ägde rum i Aten, diskuterades bl. a. förslagen till de ovan nämnda resolutionerna rörande placering av barn och förberedelse för pensionering.

Vid höstsammanträdet antog kommittén för sin del resolutionen om social hemhjälp. Resolutionen speglar ganska väl en modern syn på hemhjälpen och har gett socialstyrelsen impulsen att samla intresserade personer och organisationer till ett möte för att diskutera den svenska hemhjälporganisationen mot bakgrund av resolutionen.

Ett förslag till resolution om barnmisshandel behandlades preliminärt av kommittén. Det kommer att tas upp på nytt när motsvarande kommittéer för juridiska frågor och hälsovårdsfrågor lämnat sina synpunkter.

Kommittén beslöt vidare att tillkalla en kvalificerad konsult för att göra en analys av vilka sociala problem som på längre sikt kommer att få ges prioritet i Europa.

Kommittén har under året också diskuterat stipendiefrågor och läget beträffande ratifikation av den europeiska sociala stadgan.

Fackministerkonferenser

Den femtonde europeiska familjeministerkonferensen ägde rum i Bonn den 7–9 september. Från svensk sida deltog statsrådet Rune Gustavsson.

d) Migration

Konventioner som öppnats för undertecknande

Sverige undertecknade den 24 november 1977 Europarådets konvention om migrerande arbetstagaras rättsställning.

Med migrerande arbetare förstås medborgare i avtalslutande stat som lagligen vistas och arbetar inom annan avtalslutande stat. Konventionen reglerar utländska arbetstagaras och deras familjemedlemmars rättigheter med avseende på bl. a. inresa, uppehållstillstånd, arbetstillstånd, familjeåterförening, information, bostads- och arbetsförhållanden, skatter, social trygghet, socialvård, sjukvård, hälsovård, utbildning, rättskydd och rättshjälp. Konventionen har i juni 1978 ratificerats av Sverige.

Resolutioner som antagits av ministerkommittén

Ministerkommittén antog under våren 1977 en resolution (77) 12 om medborgarskap för makar av olika nationalitet. Den syftar till att alltmör jämställa man och kvinna beträffande möjligheten att, exempelvis genom naturalisation, få makens medborgarskap. Vidare antogs en resolution (77) 13 om medborgarskap för barn i äktenskap. Den fastslår att likställigheten i fråga om föräldrarnas rätt när det gäller barnen bör medföra att barnen skall ha möjlighet att få såväl faderns som moderns medborgarskap. Varje medlemsstat rekommenderas att ge barn i äktenskap dess nationalitet så snart en av föräldrarna är medborgare i staten. Alternativt bör barn till föräldrar med olika nationalitet, som inte fått båda föräldrarnas medborgarskap vid födelsen, ha möjlighet att förvärva den andra föräldrarnas medborgarskap t. ex. genom naturalisation. Vidare rekommenderas införandet av vissa bestämmelser som syftar till avveckling av det ena medborgarskapet när barnet har blivit myndigt.

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Inom särskilde representantens för flykting- och överbefolkningsfrågor rådgivande kommitté (CAHRS) slutfördes behandlingen av tre resolu-

tionsutkast. Dessa överlämnades till ställföreträdarkommittén för godkännande. De tre resolutionsutkasten behandlar frågor i samband med familjeåterförening, illegal invandring och sociala och ekonomiska följder för invandrare av lågkonjunkturen.

En expertgrupp tillsattes för att utarbeta ett resolutionsutkast om migrerande kvinnors situation.

Planeringsarbete inleddes för ett större seminarium i Europarådets regi om aktuella utvecklingstendenser vad gäller migration i Europa. Genom det svenska förslaget i november 1977 att en konferens skall anordnas för ministrar med ansvar för migrationsfrågor i Europarådets medlemsstater har emellertid planeringen getts en annan inriktning.

e) Konsumentskydd

En expertkommitté rörande "The Provision of Adequate After-Sales Service" avslutade sitt arbete under året, och ett förslag till resolution lades fram för övervägande av ministerkommittén. Vidare har ministerkommittén tillsatt en särskild expertkommitté för att utarbeta ett arbetsprogram för konsumentskydd på det ekonomiska och sociala området. Kommittén möttes i juni 1977. Den har lagt fram ett program för framtida aktiviteter till ministerkommittén.

3. Utbildning, kultur och sport

a) Utbildning och kultur

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Kulturstyrelsen (CCC), vilken först i december ombildades och fick den nya förkortningen CDCC, höll under 1977 sina 31:a och 32:a möten. Sessionerna ägnades i huvudsak åt frågan om struktur och arbetsmetoder för det framtida samarbetet inom kultur- och utbildningsområdena samt åt program- och budgetfrågor.

En arbetsgrupp med uppgift att se över existerande struktur och arbetsmetoder lämnade under året sitt förslag till reviderad organisation. Vid CCC:s 32:a möte diskuterades förslaget varefter CCC lämnade ett eget förslag till ställföreträdarkommittén. CCC:s förslag till ny struktur och nya arbetsmetoder innebar i korthet att de permanenta kommittéerna skulle avskaffas och endast CCC förbli ett permanent organ. Verksamheten föreslogs organiserad i projekt, konferenser och serviceaktiviteter.

Ställföreträdarkommittén beslöt emellertid att en stående konferens för universitetsfrågor skall utgöra ett permanent organ vid sidan av CDCC.

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Under året har kommittén för högre utbildning och forskning hållit sitt 35:e möte i Aten. Kommittén för allmänna skolfrågor har hållit två byråmöten, varav ett utvidgat, och kommittén för vuxenutbildning och kulturell utveckling har hållit ett byråmöte. Av de frågor som varit aktuella i expertkommittéer och arbetsgrupper kan följande redovisas.

(i) Högre utbildning och forskning

Arbetsgruppen för utveckling inom högskoleområdet ("Diversification of tertiary education"), har under året presenterat rapporter om den högre

utbildningen i skilda länder, däribland Sverige. En särskild arbetsgrupp för de sydeuropeiska länderna kommer att fortsätta sitt arbete.

Arbetsgruppen för "Equivalence of Diplomas" höll ett möte i Stockholm för de nordiska länderna och länder i Centraleuropa. Vid mötet presenterades den nordiska överenskommelsen rörande giltighet och tillgodoräknande av utbildning. Dessutom diskuterades de nordiska ländernas behörighetsvillkor för högre utbildning.

(ii) Allmänna skolfrågor

Under året har förberedelserna för att starta ett nytt projekt om hur den obligatoriska skolan tillgodoser individens, samhällets och arbetsmarknadens krav påbörjats.

Utbildningen av lärare för invandrare har studerats i flera länder, bl. a. i Sverige.

Ett symposium om förskolan i glesbygdsmråden har hållits i Storlien.

Samarbetet rörande produktion av läromedel har fortsatt under året.

(iii) Vuxenutbildning

Projektet rörande modulsystem för vuxnas språkinläring har fortsatt och ett flertal expertmöten har arrangerats i Strasbourg. Dessutom anordnades ett symposium i Förbundsrepubliken Tyskland. Under året har arbete lagts ned på att bättre anpassa projektet till invandras situation.

Ett system av kontakter har skapats mellan projekt i skilda länder som arbetar med nya angreppssätt inom vuxenutbildningen. Ett svenskt vuxenutbildningsprojekt ingår i detta.

(iv) Pedagogisk forskning, information och dokumentation

Arbetet med att upprätta det datorbaserade "European Documentation and Information System for Education" (EUDISED) har fortsatt under året. Vissa inledande kontakter om samarbete mellan EUDISED och Unesco har tagits.

(v) Kultur- och ungdomsfrågor

Ett flertal expertmöten som behandlat de olika projekten inom kulturområdet har under året hållits i Strasbourg. Förberedelsearbete för ett nytt projekt om "Cultural policies" har initierats.

Ett nät av kontaktpersoner med syfte att förse en ny bulletin med information om kulturpolitiken i länderna har etablerats.

De nationella kontaktpersonerna för ungdomsfrågor har mötts och diskuterat bl. a. program för det framtida arbetet och frågan om hur detta skall organiseras.

Fackministerkonferenser

(i) Den tionde europeiska utbildningsministerkonferensen hölls i Strasbourg den 27-30 juni 1977. Huvudtemat för konferensen var "Skolan i samhället" ("The School in its Relations with the Community").

Deltagare var utbildningsministrarna från de 22 länder som undertecknat den europeiska kulturkonventionen. Från svensk sida deltog statsråden Jan-Erik Wikström och Britt Mogård.

Vid ett i programmet inlagt informellt möte mellan enbart ministrarna kom dessa överens om att temat inte lämpade sig för en resolution. I stället enades de om ett uttalande (statement) med nedanstående innehåll:

Mot bakgrund av bl. a. OECD:s och Europarådets rapporter och deras i stort sett samstämmiga analyser och angivna policylinjer understryker ministrarna särskilt följande:

- relationen skola – samhälle utgör en viktig faktor både för samhällsutvecklingen och för utveckling av skolans utbildningsfunktion;
- denna funktion innefattar mer än utbildning för arbetsmarknaden; målen för utbildningspolitiken kan därför inte enbart anpassas till arbetsmarknadens krav; icke desto mindre är det viktigt för den personliga utvecklingen att få en för yrkeslivet avpassad utbildning.

Särskilt följande problem bör uppmärksammas:

- *samhällskunskap* måste få utrymme i all undervisning;
- genom adekvat utbildning skall *lärarna* ges större möjligheter att hålla kontakt med samhällsutvecklingen;
- *föräldrar* skall ges möjlighet deltaga i arbetet med skolan, dess innehåll och styrelse;
- skolans *struktur* skall vila på demokratisk grund och säkra deltagande av samhällseliga intressen i skolan samt främja demokratisk styrelse av skolan;
- metoder bör studeras hur ett system för "permanent education" skall kunna genomföras, vilka innefattar en strategi för *återkommande utbildning*.

Invandrarutbildningen diskuterades på grundval av en rapport om uppföljningen på området sedan föregående ministerkonferens (i Stockholm 1975).

Ministrarna antog en resolution i vilken man rekommenderar medlemsregeringarna att intensifiera utbildningsinsatserna för invandrare. Man vill även stimulera till bilaterala överenskommelser mellan utvandrings- och invandringländer. Inrättande av bilaterala kommissioner bör uppmuntras. Följande frågor förtjänar ytterligare uppmärksamhet:

- för- och grundskoleutbildning för invandrarbarn
- vuxenutbildning med tonvikt på invandrarfamiljernas integrering i sin nya sociala och kulturella miljö
- särskilda utbildningsinsatser för invandrarkvinnor.

Vidare bör insatser göras bl. a. genom massmedia för utveckling av invandrarernas kultur och färdighet beträffande *det egna språket*.

Europarådet rekommenderas ge hög prioritet åt invandrarutbildning i sin medelfristiga plan och bl. a. företa en studie över de långsiktiga effekterna av immigration i invandrarlandet (svenskt initiativ); vidare bör man undersöka möjligheterna att utarbeta bilaterala och multilaterala modellavtal.

Europeiskt utbildningssamarbete diskuterades på basis av de internationella organisationernas framstegsrapport.

Ministrarna enades om en resolution varmed man konstaterar att organisationernas arbete kompletterar varandra genom olika infallsvinklar till problemen (organisationernas olika inriktning och mål) men att samarbetet mellan sekretariatet måste intensifieras.

Slutligen instruerade ministrarna sin ämbetsmannakommitté att förbereda den 11:e europeiska utbildningsministerkonferensen i Haag 1979 över temat "Education and equality of opportunity for girls and women".

(ii) Under året har förberedelsearbetet inletts för Europarådets 2:a kulturministerkonferens, som skall hållas i Aten 1978. Temat för konferensen blir "The cultural dimension of development".

b) Sport

I november 1977 beslöt ställföreträdarkommittén att inrätta en sportkommitté direkt under ministerkommittén. Den kallades huvudkommittén för utveckling av sport (CDDS). Medlemmar är de stater som undertecknat den europeiska kulturkonventionen.

Arbetet inom CDDS och dess föregångare har koncentrerats till förberedelserna för det sportministermöte som ägde rum i London den 3–7 april 1978. Bland de ämnen som stod på sportministerkonferensens dagordning kan nämnas regeringarnas ansvar för sporten, etiska och mänskliga problem inom idrotten samt sportens plats i samhället.

4. Ungdomsfrågor**a) Europeiska ungdomsfonden**

Fonden har under året fördelat ungefär 4,3 miljoner FF. Diskussioner har förts om förstärkning av fonden och Sverige har tillsammans med nio övriga länder lämnat frivilliga extra bidrag till fondens verksamhet.

b) Europeiska ungdomscentret

Ungdomscentret har under året fortsatt sin utbildningsverksamhet och arrangerat c:a 20 kurser, vilka omfattat mellan fem och tio dagar.

5. Hälsovård*Resolutioner som antagits av ministerkommittén*

Ställföreträdarkommittén antog i januari två resolutioner på hälsovårdsområdet – (77) 3 rörande sjukhusens interna struktur och (77) 4 angående omgruppering av paramedicinska yrken. Senare antogs (77) 30 om den allmänpraktiserande läkaren. Här behandlas utbildningsfrågor samt sätt att stimulera intresset för denna yrkesverksamhet.

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Den europeiska hälsovårdskommittén (CDSP) hade två möten under året. Vid det andra mötet deltog för första gången företrädare för Spanien.

Kommittén slutförde behandlingen av resolutionsförslaget rörande den allmänpraktiserande läkarens roll.

Presidiets roll mellan kommitténs möten diskuterades. Det förutsattes att kommitténs arbetsgrupper skulle kontakta presidiet om svårigheter uppstår att tolka mandat eller att av andra skäl svårigheter uppkommer att genomföra planerat arbete.

Kommittén enades om ämnen och sammansättning för de arbetsgrupper som skall börja sitt arbete under år 1978. Följande prioritering mellan grupperna gjordes

1) den gemensamma arbetsgruppen för frågor angående harmonisering av lagstiftningen om transplantation m. m.

2) en arbetsgrupp för jämförelse av kostnader för vård och behandling i öppen resp. slutenvård

3) en arbetsgrupp rörande egenvård

4) en arbetsgrupp angående skolhälsovårdens plats inom hälso- och sjukvården

5) en arbetsgrupp om sjukhusinfektioner.

Som ämne för det samordnade forskningsprogrammet 1978 föreslogs "Vad kan förväntas av hälsoutbildningsprogrammen?"

Kommittén yttrade sig över förslaget från den parlamentariska församlingen angående införande av ett s. k. internationellt medicinskt kreditkort. Kommittén förklarade sig villig medverka i arbetet men ställde sig något tveksam till värdet av ett sådant kort.

Kommittén diskuterade erfarenheter av bilaterala avtal på medicinens område och då främst med de östeuropeiska staterna.

På svenskt förslag beslutade kommittén att en utvärdering skall ske av samarbetet på blodområdet för att göra resultaten tillgängliga för andra än experter.

Kommittén antog förslag till resolution och rapport angående transplantation av biologiskt material från människa. Kommittén antog vidare förslag till resolution och rapport om familjeplanering. Arbetet betecknades såsom mycket värdefullt och kommer att publiceras genom Europarådets försorg.

Den arbetsgrupp som behandlar vissa frågor om förebyggande av narkotikamissbruk har nu utarbetat förslag till rapport och förslag till resolutioner angående dels ambassaders resp. konsulats uppgifter när medborgare från det egna landet får problem med narkotikamissbruk i vistelseslandet, dels åtgärder på informations- och utbildningsområdena om problem som unga människor möter vid resor till länder där narkotika är lätt tillgänglig.

6. Miljö- och regionala planeringsfrågor

a) Miljöfrågor

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Arbetet inom naturvårdskommittén har koncentrerats till frågor rörande natur- och landskapsvård samt hotade växt- och djurarter. En särskild förteckning över hotade växt- och djurarter har under året sammanställts. Inom en särskild expertkommitté utarbetas en konvention rörande skyddet av vilda djur och växter i Europa. Under året har Europarådets diplom för skyddsvärda områden förlängts för de berörda svenska områdena, nämligen Sarek-Padjelanta nationalparker och Muddus nationalpark.

Fackministerkonferenser

Det tredje miljöministermötet planeras äga rum i Schweiz den 20–21 september 1979. Det tredje sammanträdet med den förberedande kommittén ägde rum i oktober 1977. Miljöministermötet avses behandla frågor rörande sambandet mellan de areella näringarna och naturvården.

Särskilda aktiviteter eller manifestationer

Under året har informationscentralen för naturvårdsområden slutfört sin våtmarkskampanj.

b) Regionalplanering

Fackministerkonferenser

Förberedelserna för den fjärde europeiska planministerkonferensen, vilken avses äga rum i Wien i oktober 1978, påbörjades under 1977. Huvudtemat vid konferensen blir planering för landsbygdsområden.

Konferensen förbereds av en ämbetsmannakommitté. Vidare ingår som ett led i förberedelsearbetet olika seminarier och symposier över ämnen med anknytning till konferensens huvudtema.

c) Byggnadsvård och stadsplanering

Under året har ett symposium om "Rural architecture in regional planning" hållits i Granada, Spanien. Häri deltog även representanter för ett antal östeuropeiska stater.

7. Regionala och kommunala frågor

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Huvudkommittén för regionala och kommunala frågor (CDRM) höll sitt första plenarmöte inom ramen för den nya kommittéstrukturen den 23–25 mars 1977. Detta ägnades främst åt 1977 och 1978 års arbetsprogram. Dessutom förbereddes kommunministrarnas ad hoc-konferens i Lissabon den 28–29 oktober 1977. Det andra mötet hölls den 23–25 november 1977. Därvid behandlades främst program och andra frågor som rör den tredje kommunministerkonferensen i Stockholm år 1978.

Vid den andra kommunministerkonferensen i Aten 1976 antogs ett preliminärt förslag till en europeisk konvention för gränskommunalt samarbete. Under 1977 lades en slutlig text fram av huvudkommittén för regionala och kommunala frågor. Denna väntas bli antagen under 1978.

Bland de aktiviteter som pågår inom kommittén kan förutom de utredningar och rapporter som rör Stockholmskonferensen nämnas följande studier. Moderna tekniker för kommunal administration, inklusive rationell användning av datorer; fördelning av kostnader för kommunal service mellan nyttjare och skattebetalare.

Fackministerkonferenser

Vid en ad hoc-konferens i Lissabon den 28–29 oktober 1977 diskuterade kommunministrarna frågor om fördelning av ansvar och resurser mellan olika administrativa nivåer samt lämpliga storlekar för kommuner.

Vid den tredje kommunministerkonferensen i Stockholm den 7–8 september 1978 kommer att behandlas frågor om medborgarinflytande och utvecklingen av den kommunala demokratin.

8. Rättsfrågor

Konventioner som öppnats för undertecknande

(i) *Den europeiska överenskommelsen om översändande av ansökningar om rättshjälp* öppnades för undertecknande den 27 januari 1977. Överenskommelsen undertecknades av Sverige samma dag.

Överenskommelsen avser ansökningar om rättshjälp (fri rättegång eller annat sådant bistånd) i ärenden av civil, kommersiell eller administrativ natur. Den som vill ansöka om rättshjälp i annan avtalslutande stat än den i vilken han har hemvist får lämna in sin ansökningshandling till förmedlande organ i den senare staten. Denna översänder sedan ansökningshandling till mottagande organ i den andra staten.

(ii) Sverige undertecknade den 27 januari 1977 *den europeiska konven-*

tionen om bekämpande av terrorism, som öppnades för undertecknande samma dag. Konventionen ratificerades av Sverige med visst förbehåll den 15 september 1977 (jfr prop. 1976/77:124).

Genom konventionen åtar sig de avtalsslutande staterna att antingen tillmötesgå begäran från annan sådan stat om utlämning av någon som har begått terrordåd av närmare angivet slag eller själv vidta åtgärder för lagföring av honom. En fullständig anslutning till konventionen medför vidare att stat inte får vägra utlämning för sådant brott under hänvisning till att det är att betrakta som politiskt. På denna punkt har emellertid Sverige gjort ett särskilt förbehåll som innebär att Sverige behåller nuvarande möjligheter att vägra utlämning för politiska brott. Konventionen innebär dessutom att de avtalsslutande staterna skall lämna varandra rättsligt biträde när det gäller straffrättsliga förfaranden mot personer som har gjort sig skyldiga till terrordåd.

(iii) *Den europeiska konventionen om produktansvar för personskada och dödsfall* öppnades för undertecknande den 27 januari 1977. Konventionen har inte undertecknats av Sverige.

Genom konventionen tillskapas ett särskilt ansvarssystem för personskada orsakad av bristfälliga produkter. Konventionens tillämpningsområde är begränsat till ansvarighet för personskada. Ansvarigheten åvilar producenten av den bristfälliga produkten samt, i fråga om importerade varor, dessutom importören. Ansvarigheten är i princip objektiv, dvs. oberoende av vållande på producentens sida.

(iv) Sverige undertecknade den 24 november 1977 *den europeiska konventionen om migrerande arbetstagares rättsställning*. Konventionen, vars innehåll redovisas under sektor 2, "sociala och socio-ekonomiska frågor", öppnades för undertecknande samma dag.

(v) Sverige undertecknade den 24 november 1977 ett *protokoll om ändring i 1963 års europeiska konvention om begränsning av fall av flerfaldigt medborgarskap och om militära förpliktelser i fall av flerfaldigt medborgarskap*. Protokollet öppnades för undertecknande samma dag.

Syftet med protokollet är bl. a. att underlätta för person med dubbelt medborgarskap att avstå från medborgarskapet i den stat där han inte är bosatt samt att förtydliga en bestämmelse i konventionen om rätt till befrielse i visst fall från militära förpliktelser vid dubbelt medborgarskap.

Ministerkommittén har också antagit ett tilläggsprotokoll till 1963 års konvention. Det avser informationsutbyte i anslutning till tillämpningen av konventionen.

(vi) Den 24 november 1977 öppnades för undertecknande *den europeiska konventionen om delgivning i utlandet av handlingar i förvaltningsmål och förvaltningsärenden*.

Syftet med konventionen är att skapa förutsättningar för internationellt samarbete vid delgivning av handlingar i förvaltningsmål och förvaltningsärenden och därmed komplettera tidigare internationella instrument om inbördes rättshjälp i civil- och brottsmål.

Resolutioner vilka antagits av ministerkommittén

(i) Medborgarskap för makar av olika nationalitet

I resolution (77) 12 rekommenderas medlemsstaternas regeringar att verka för jämställdhet mellan utländska män och kvinnor som är gifta med medlemsstats medborgare när det gäller villkoren för att bli medborgare i denna stat. Vidare rekommenderas att det för utlämning, som är gift med medborgare i medlemsstat, för förvärv av medborgarskap i den staten inte

skall krävas mer än fem års hemvist i staten varav högst tre år efter äktenskapets ingående. Resolutionen innehåller också en rekommendation om att utlänning som är gift med medborgare i medlemsstat skall få bli medborgare i den staten på förmånligare villkor än andra utlänningar. (Jfr även redovisningen under sektor 2, "sociala och socio-ekonomiska frågor").

(ii) Medborgarskap för barn i äktenskap

Resolution (77) 13 innehåller rekommendationer till medlemsstaternas regeringar rörande medborgarskap för barn födda i äktenskap. I resolutionen rekommenderas regeringarna att i och med födseln ge barn i äktenskap medborgarskap i staten om barnets far eller mor är medborgare i staten eller möjliggöra för sådant barn att till dess det har fyllt 22 år förvärva detta medborgarskap. Vidare rekommenderas regeringarna att i sin lagstiftning införa bestämmelser varigenom dubbelt medborgarskap undviks. I sistnämnda avseende innehåller resolutionen även rekommendationer om bl. a. vissa minimibestämmelser. (Jfr även redovisningen under sektor 2 "sociala och socioekonomiska frågor").

(iii) Införande och förenhetligande av nationella identitetskort

I resolution (77) 26 rekommenderas medlemsstaternas regeringar att snarast anpassa redan befintliga nationella system för identitetskort till vissa angivna bestämmelser eller åtminstone bringa dessa system i överensstämmelse med de principer som dessa bestämmelser ger uttryck för och som är avsedda att skydda individens grundläggande rättigheter. För det fall identitetskortssystem saknas rekommenderas att införandet av ett sådant system övervägs. Resolutionen innehåller också en rekommendation till regeringarna att för identifieringsändamål erkänna varandras identitetskort.

(iv) Ersättning till brottsoffer

Resolution (77) 27 innehåller rekommendationer till medlemsstaternas regeringar att i fråga om ersättning till brottsoffer beakta vissa närmare angivna principer. Dessa principer rör bl. a. i vilka fall staten bör bidra till ersättningen, vilka brottstyper som minst bör omfattas av ersättningssystemet, hur och i vilken form ersättningen bör utgå, vad som bör omfattas av ersättningen, ersättningens storlek och vilken stat som bör utge ersättningen.

(v) Straffrättens möjligheter att bidra till skydd av miljön

I resolution (77) 28 rekommenderas medlemsstaternas regeringar att överväga de problem som togs upp i en rapport angående straffrättens roll på miljöskyddets område som lades fram vid det sjunde europeiska justitieministermötet i Basel år 1972 och om möjligt vidta en eller flera av de åtgärder som föreslogs i denna rapport.

(vi) Smitning från trafikolycksplats

I resolution (77) 29 uttalas att harmonisering av lagstiftningen rörande smitning från trafikolycksplats är önskvärd. Medlemsstaternas regeringar rekommenderas därför att tillämpa vissa närmare angivna principer i denna lagstiftning. Dessa principer innebär bl. a. att bestämmelser bör ges om vad trafikant skall iaktta i händelse av trafikolycka och om påföljder för smitning.

(vii) Den enskildes skydd mot myndighets åtgärder

I resolution (77) 31 framhåller ministerkommittén att det med hänsyn till det ökade samarbetet mellan stater i förvaltningsärenden samt människornas allt större rörlighet över gränserna är önskvärt att få till stånd en enhetlig standard i alla medlemsstater i fråga om den enskildes skydd mot myndigheters åtgärder. Medlemsstaternas regeringar rekommenderas därför att i sin lagstiftning och administrativa praxis ledas av vissa principer. Dessa principer omfattar rätt att bli hörd, att få tillgång till upplysningar, rätt att anlita biträde, angivande av skäl i beslut och angivande av besvärsmöjligheter.

(viii) Tillämpningen av den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål

Resolution (77) 36 innehåller rekommendationer till medlemsstaternas regeringar rörande tillämpningen i vissa avseenden av konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål.

*Viktigare frågor i kommittéarbetet**(i) Europeiska kommittén för juridiskt samarbete (CDCJ)*

CDCJ höll under år 1977 två möten. Kommitténs 27:e möte ägde rum den 27 juni–1 juli och det 28:e mötet den 28 november–2 december.

I syfte att uppnå ökad rättslikhet mellan Europarådets medlemsländer pågår utredningsarbete på en rad områden inom olika kommittéer under CDCJ. Bland de ämnen som är under utredning bör främst nämnas vårdnad om barn, åtgärder för att underlätta för part att föra talan vid domstol, skydd vid automatisk databehandling, automatisk databehandling av rättslig information, transplantation, den enskildes skydd vid administrativa förfaranden, förenhetligande av familjerätten, rättsliga aspekter på de problem som uppstår i samband med statslösa personers närvaro på medlemsstaternas territorier, privilegier och immunitet samt följdverkningar i bevishänseende av nya metoder att återge handlingars innehåll.

CDCJ har under året underställt ministerkommittén utkast till konvention om erhållande utomlands av upplysningar och bevis i förvaltningsärenden. Ministerkommittén har vidare underställts utkast till tilläggsprotokoll till den europeiska konventionen om upplysning om innehållet i utländsk rätt. CDCJ har även föreslagit ministerkommittén att anta utkast till resolutioner om avtalsviten, rättshjälp och transplantation.

Massmediakommittén, som sorterar under CDCJ, har under 1977 hållit sitt tredje möte. Vid mötet diskuterades bl. a. program och framtida verksamhet samt organisations- och strukturfrågor. Det beslöts att den tidigare organisationen av arbetet i fyra expertkommittéer skulle ändras, så att arbetsuppgifterna omfördelades till tre underkommittéer. Expertkommittéerna har numera följande uppgifter: Mediernas funktion och uppgifter, Elektroniska media och Rättsliga frågor rörande media.

(ii) Europeiska kommittén för brottslighetsfrågor (CDCP)

CDCP höll den 23–27 maj 1977 sitt 26:e plenarmöte. Vid mötet behandlades förslag till resolution om ersättning till brottsoffer och förslag till resolution om straffrättens möjligheter att bidra till miljöskyddet. CDCP antog förslagen, det förstnämnda med vissa ändringar, och beslöt att hänskjuta dem till ministerkommittén. Vidare behandlades bl. a. förslag till tilläggsprotokoll och resolutioner rörande tillämpningen av de europeiska konventionerna om utlämning för brott och om inbördes rättshjälp i brott-

mål. CDCP antog med vissa tillägg de föreslagna texterna och beslöt att hänskjuta dem till ministerkommittén. Vid mötet antogs även en slutlig rapport om obehörigt avvikande från trafikolycksplats.

Bland de frågor som under år 1977 behandlades av CDCP:s underkommittéer märks, utöver de ämnen som ovan nämnts, avkriminalisering, straffprocessuella frihetsberövanden, försäljning och innehav av skjutvapen, ungdomsbrottslighet och sociala förändringar, ekonomiska brott samt terroråd.

På CDCP:s arbetsprogram för år 1978 står bl. a. våldet i dagens samhälle, internationellt samarbete i fråga om brott rörande konst, samarbetet mellan allmänheten och polisen samt vissa frågor rörande kriminalvård i anstalt.

Fackministerkonferenser

På initiativ av den österrikiske justitieministern hölls den 23 september 1977 ett informellt justitieministermöte i Wien. I mötet deltog företrädare för samtliga Europarådets medlemsstater utom Grekland, Malta, Portugal, Spanien och Turkiet samt Finland. Vid mötet diskuterades resultatet av en europeisk familjerättskonferens som hållits i Wien omedelbart före justitieministermötet. Vidare diskuterades åtgärder att underlätta för enskild att föra talan vid domstol samt frågor om ersättning till brottsoffer och om terrorism.

Särskilda aktiviteter eller manifestationer

Under tiden den 19–22 september hölls i Wien en europeisk familjerättskonferens. I konferensen deltog företrädare för samtliga Europarådets medlemsstater utom Malta samt Finland och Liechtenstein.

Syftet med konferensen var att diskutera vilka ämnen som kan vara lämpliga att ta upp i ett arbete avseende harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning på det familjerättsliga området.

Vid konferensen behandlades frågor om åtgärder för att införliva barn i en ny familj, föräldrars skyldighet mot sina barn samt utövandet av föräldramyndighet, makes behörighet att förfoga över makarnas gemensamma egendom och efterlevande makes rätt till sådan egendom samt grunder för och följder av äktenskapskillnad. Konferensen antog vissa uttalanden med förslag till åtgärder för att harmonisera familjerätten, riktade till ministerkommittén och CDCJ att beaktas i arbetet inom Europarådets ram.

III. Europarådets fond för bosättning och regional utveckling

Regeringen beslöt den 16 juni 1977 att Sverige skulle ansluta sig till Europarådets fond för bosättning och regional utveckling, och den 1 juli 1977 inträdde Sverige som femtonde medlemsstat i fonden.

Fonden (Resettlement Fund) bildades år 1956 som ett instrument i flyktingpolitiken. Numera används fonden huvudsakligen för att stödja utvecklingsprojekt i sådana regioner som har drabbats eller hotar att drabbas av stora befolkningsomflyttningar. I detta syfte tar fonden upp lån på den internationella marknaden samt beviljar eller garanterar lån till medlemsländerna på förmånliga villkor.

Sedan tillkomsten har fonden beviljat lån om sammanlagt 412 miljoner US dollar. Härav har 81 miljoner återbetalats.

Fondkapitalet uppgick den 31 december 1977 till 7.805.000 US dollar. Under 1977 beviljades lån om ungefär 56 miljoner US dollar till projekt i Portugal, Italien, Grekland, Cypern, Turkiet, Malta och Frankrike.

